

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการดำเนินการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ กระบวนการดำเนินการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ รวมถึงศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผลการดำเนินการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน 31 คน ครูผู้สอนภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 1, 2 และ 3 ที่สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในปีการศึกษา 2539 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2540 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในปีการศึกษา 2541 จำนวน 93 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1, 2 และ 3 ปีการศึกษา 2541 จำนวน 1,395 คน และสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % จาก 1,395 คน ได้นักเรียนจำนวน 300 คน มาดำเนินการสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยทำการคัดเลือกมาจากอำเภอที่มีลักษณะของกลุ่มตัวอย่างที่หลากหลาย ปะปนกันภายในกลุ่ม (Heterogeneous) ซึ่งได้ศึกษาจากข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษาของงานข้อมูลสถิติและรายงาน ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร มีเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 6 ฉบับ เป็นแบบสัมภาษณ์ แบบกึ่งโครงสร้าง 3 ฉบับ แบบสังเกตวิธีการจัดการเรียนการสอนของครูภาษาอังกฤษ จำนวน 1 ฉบับ และแบบทดสอบทักษะภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 2 ฉบับ การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองและผู้ช่วยเก็บข้อมูลซึ่งจบการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิจัยและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic Induction) วิเคราะห์โดยหาความถี่ ร้อยละ การประมาณค่า ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและบรรยายข้อมูลตามสภาพ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ สรุปเป็น 4 ตอน ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ผู้บริหารโรงเรียน ส่วนมากไม่เคยอบรมแต่เคยเข้าร่วมประชุมสัมมนา เกี่ยวกับหลักสูตรหรือการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามหลักสูตรภาษาอังกฤษ พ.ศ. 2539 และมีความรู้ความเข้าใจ วัตถุประสงค์ของหลักสูตรพอสมควร

1.2 ครูผู้สอนภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 1, 2 และ 3 ส่วนมาก มีวุฒิปริญญาตรี ไม่มีวุฒิทางวิชาเอก/โท ภาษาอังกฤษ และมีประสบการณ์สอนภาษาอังกฤษ 1 ปี ปัจจุบันทำการสอนวิชาภาษาอังกฤษและกลุ่มประสบการณ์อื่น ๆ ด้วย และเคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการสอนภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1, 2, 3 ตามหลักสูตรภาษาอังกฤษ พ.ศ. 2539 โดยรับการอบรมจากหน่วยงานสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในลักษณะเป็นการอบรมทางไกลจากอำเภอ และในด้านความรู้เกี่ยวกับการสอนภาษาอังกฤษ ครูศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจากตำรา

1.3 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1, 2 และ 3 ส่วนมากผู้ปกครองของนักเรียน ประกอบอาชีพเกษตรกรรม รับจ้าง ค้าขาย ตามลำดับ และไม่ได้เรียนภาษาอังกฤษเพิ่มเติมหลังจากกลับจากโรงเรียน เพราะไม่มีคนสอน และผู้ปกครองไม่สนใจเท่าที่ควร ในด้านเจตคติต่อภาษาอังกฤษ นักเรียนมีความรู้สึกรักชอบในการที่ได้เรียนภาษาอังกฤษโดยให้เหตุผลว่าสนุก ครูใจดี ได้ร้องเพลง และเล่นเกมสนุกดีชอบ

2. ผลการดำเนินการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ พบว่าจากการทดสอบด้วยแบบทดสอบทักษะภาษาอังกฤษแล้วได้ผลสัมฤทธิ์เป็น 6 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 ไม่ผ่านเกณฑ์ทั้งสามชั้น	จำนวน	16 โรงเรียน
กลุ่มที่ 2 ผ่านเกณฑ์ทั้งสามชั้น	จำนวน	4 โรงเรียน
กลุ่มที่ 3 ผ่านเกณฑ์ ชั้น ป. 1, 2	จำนวน	3 โรงเรียน
กลุ่มที่ 4 ผ่านเกณฑ์ ชั้น ป.1, 3	จำนวน	3 โรงเรียน

กลุ่มที่ 5 ผ่านเกณฑ์ ชั้น ป.1 จำนวน 4 โรงเรียน

กลุ่มที่ 6 ผ่านเกณฑ์ ชั้น ป.3 จำนวน 1 โรงเรียน

จากผลการทดสอบพบว่า นักเรียนที่เรียนภาษาอังกฤษตามหลักสูตรภาษาอังกฤษ พ.ศ. 2539 ส่วนมากมีผลสัมฤทธิ์ในระดับพอใช้ถึงควรปรับปรุง

2.2 ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ พบว่า ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนที่พบมากคือ ขาดแคลนสื่อ-อุปกรณ์ การจัดการเรียนการสอน รองลงมาคือ ขาดครูผู้สอนที่จบเอก/โท ภาษาอังกฤษโดยตรง ครูมีภาระงานมาก ทำให้ไม่มีเวลาเตรียมสื่อ และกิจกรรมการเรียนการสอน เด็กนักเรียนเป็นชาวเขาขาดความพร้อมและทักษะในการพูดภาษาไทยตามลำดับ จึงทำให้ขาดความสามารถและความพร้อมในการเรียนภาษาอังกฤษ การออกเสียงภาษาอังกฤษก็มีปัญหาด้วย ขาดการให้คำแนะนำปรึกษาติดตามผลจากศึกษานิเทศก์ ผู้ปกครอง/ชุมชน ไม่ได้สนับสนุนการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ สรุปได้ว่าปัญหาที่พบมากในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ได้แก่ ด้านครูผู้สอน ด้านสื่อ-อุปกรณ์การสอน ด้านตัวนักเรียน ด้านการสนับสนุนของผู้ปกครองและชุมชน ตามลำดับ

3. กระบวนการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

3.1 การดำเนินการจัดการเรียนการสอนและสิ่งที่เอื้อต่อการดำเนินการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ การดำเนินการจัดการเรียนการสอนพบว่าโรงเรียนส่วนมากให้ครูประจำชั้นสอนภาษาอังกฤษและให้ครูที่ผ่านการอบรมตามหลักสูตรภาษาอังกฤษ พ.ศ. 2539 ดำเนินการสอนภาษาอังกฤษในชั้นที่ประจำอยู่ ส่วนการดำเนินการจัดการเรียนการสอนวิชาอื่น ๆ ผู้บริหารได้จัดครูให้สอนตรงตามความรู้ความสามารถของครู

สำหรับสิ่งที่เอื้อต่อการดำเนินการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษพบว่า ผู้บริหารและครูส่วนมากเห็นด้วยกับการจัดให้มีการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตั้งแต่ชั้น ป. 1 เพราะเป็นการเตรียมความพร้อมในการเรียนระดับสูงต่อไป และเห็นว่าภาษาอังกฤษมีความจำเป็นมากในยุคปัจจุบัน รวมทั้งผู้บริหารและครูผู้สอนมีความรู้และเข้าใจในวัตถุประสงค์ของหลักสูตรภาษาอังกฤษ พ.ศ. 2539 ในด้านการสนับสนุน/ช่วยเหลือของผู้บริหารในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ พบว่า ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรม รวมทั้งจัดสรรงบประมาณให้ทำสื่อ และ

จัดนิเทศติดตามผลส่วนการสนับสนุนของชุมชนมีน้อยมาก แต่โรงเรียนได้จัดกิจกรรมนอกเหนือ ชั่วโมงเรียน จัดนิทรรศการวันสำคัญเช่น วันคริสตมาส จัดป้ายนิเทศภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นการ เสริมทักษะทางด้านภาษาให้นักเรียน สรุปว่าสิ่งที่เอื้อต่อการดำเนินการจัดการเรียนการสอน ภาษาอังกฤษ ได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจ ในวัตถุประสงค์ของหลักสูตรภาษาอังกฤษ พ.ศ. 2539 ของผู้บริหาร ครูผู้สอน การช่วยเหลือสนับสนุนของผู้บริหาร ผู้ปกครอง/ชุมชน และ ความรู้ความสามารถของครูผู้สอน

3.2 การกำหนดเนื้อหาหลักสูตร พบว่า ครูผู้สอนส่วนมากทำการศึกษาค้นคว้าหลักสูตร ก่อนเขียนแผนการสอน แต่ส่วนมากจะไม่ได้เขียนแผนการสอน แต่ใช้เอกสารแนวการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่กรมวิชาการจัดให้ยึดเป็นแนวและเอกสารที่ช่วยกันทำตอนอบรม กับทางอำเภอ เป็นกำหนดการสอนซึ่งมีเนื้อหาตรงตามที่หลักสูตรกำหนด สรุปได้ว่า ครูผู้สอน สามารถกำหนดเนื้อหาได้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรภาษาอังกฤษ พ.ศ. 2539

3.3 วิธีการจัดการเรียนการสอน พบว่า การเตรียมการสอน ครูส่วนมากไม่ได้ เขียนแผนการสอนแต่ใช้เอกสาร แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กรมวิชาการจัดให้ ส่วน การจัดเตรียมสื่อครูผู้สอนภาษาอังกฤษจัดสื่อได้สอดคล้องกับบทเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน ที่ครูส่วนมากนำมาใช้ คือ เปิดเพลง ถ้าไม่มีเครื่องเล่นเทปก็ใช้สอนร้องเพลงโดยครูร้องให้ฟังเอง เล่นเกม ครูพูดทักทายตามลำดับ เป็นกิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียนและกิจกรรมทบทวนบทเรียน กิจกรรมการสอนเนื้อหาใหม่นั้นส่วนมากครูจะใช้การสอนคำศัพท์ อธิบายความหมาย ให้นักเรียน คัดลอกคำศัพท์ ส่วนในชั้นฝึกปฏิบัติครูผู้สอนมากให้เด็กฝึกพร้อมทั้งชั้น ฝึกพูดเป็นคู่ และฝึกเป็น กลุ่มตามลำดับ

สื่อที่ครูใช้บ่อยที่สุด คือเทปเพลง ของจริง บัตรภาพ เกม วัสดุทัศน บัตรคำ และ หนังสือนิทานเสริมตามลำดับ ส่วนการประเมินผลการเรียนการสอนพบว่า ครูใช้วิธีสังเกตการร่วม กิจกรรมของนักเรียน รองลงมาคือซักถาม และตรวจแบบฝึกหัดตามลำดับ การสร้างบรรยากาศ ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนภาษาอังกฤษนั้น ครูส่วนมากจัดทำป้ายนิเทศ ภาษาอังกฤษไว้ในห้อง เรียนด้วยการจัดกิจกรรมของครูเป็นที่น่าสังเกตว่าการที่ครูสอนแบบมีการพูดจาดี พูดให้กำลังใจ เป็นการเสริมแรง เด็กจะสนุกและรู้สึกรักที่จะเรียนวิชานี้

4. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผลการดำเนินการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

สำหรับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผลการดำเนินการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สรุปผลได้ดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยด้านการศึกษาหาความรู้เพิ่มของครูผู้สอน คือ ศึกษาเพิ่มเติมจากตำรา วิทยุทัศน์ และ เทป
2. ปัจจัยด้านวิธีการจัดการเรียนการสอน คือ การจัดการเรียนการสอนแบบเน้นเพื่อการสื่อสาร สอนแบบให้แสดงบทบาทสมมติ และการสอนแบบไม่แปลความ
3. ปัจจัยด้านความพร้อมของนักเรียน
4. ปัจจัยด้านการสนับสนุนช่วยเหลือของผู้บริหารโรงเรียน โดยสนับสนุนการจัดกิจกรรมนอกเหนือชั่วโมงเรียน คือ การจัดป้ายนิเทศน์ และการสอนซ่อมเสริม
5. ปัจจัยด้านการสนับสนุนของผู้ปกครองและชุมชน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยที่สรุปมาผู้วิจัยขอเสนอประเด็นอภิปรายดังนี้

เมื่อพิจารณาข้อมูลทั่วไป พบว่าครูส่วนมากไม่มีวุฒิเอก/โทภาษาอังกฤษมาโดยตรงไม่ค่อยมั่นใจในการสอน ในส่วนนี้ผู้วิจัยเห็นว่าสำคัญมากเพราะถ้าครูขาดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่สอน วิธีการสอน ไม่เข้าใจจิตวิทยาการสอนภาษาที่สอง ตลอดถึงการวัดผลแล้วการจัดการสอนก็ดำเนินไปได้ไม่เต็มที่ ผลตกอยู่ที่ตัวนักเรียน การที่ครูไม่มีความรู้ที่แม่นยำในเนื้อหาอาจเป็นเพราะความประมาทของครูเอง เห็นว่าเนื้อหาที่สอนนั้นง่ายเมื่อนักเรียนเกิดปัญหาที่ครูไม่คาดคิดมาก่อนครูจึงไม่สามารถแก้ปัญหาได้หรือแก้ปัญหาไปผิด ๆ บางโรงเรียนจัดครูเข้าสอนในวิชาที่ไม่ถนัดเพราะเห็นว่าเป็นนักเรียนเล็ก ๆ คือระดับประถมศึกษาครูได้รับการคาดหวังว่าสอนได้ทุกวิชาทำให้ครูที่มีไม่สนใจหรือมีความรู้ไม่เพียงพอมาสอนนักเรียน รวมทั้งครูบางคนไม่สนใจหาความรู้เพิ่มเติมอีก ความรู้จึงแคบ ในด้านประสบการณ์การสอนของครูก็มีความสำคัญ ครูที่ไม่เคยสอนภาษาอังกฤษมาก่อนเลย ก็ไม่เคยได้ศึกษามาหรืออาจศึกษามาแต่อย่างผิวเผิน

ไม่สามารถนำความรู้ไปใช้ได้ถูกต้อง ส่วนการอบรมนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อครูที่สอนภาษาอังกฤษ เพราะครูบางคนไม่ได้ศึกษาหลักสูตรว่าวิชาที่ตนเองสอนนั้นมีจุดมุ่งหมายอย่างไรบ้าง ควรครอบคลุมอะไรบ้างในด้านเนื้อหา ทำให้การสอนไม่มีหลักเกณฑ์ครูไม่เห็นความสำคัญของวิชาที่สอน ไม่ทราบว่าหลักสูตรจัดให้นักเรียนเรียนวิชานี้เพื่อวัตถุประสงค์อะไร ซึ่งตรงจุดนี้เป็นสิ่งที่ดีที่ผู้บริหารมีการสนับสนุนให้ครูผู้สอนเข้าอบรมการสอนภาษาอังกฤษก่อนดำเนินการสอน อีกประเด็นที่ผู้วิจัยรู้สึกตกใจมาก เป็นสิ่งที่น่าคิดคือ ครูผู้สอนมีเจตคติที่ไม่ดีต่อภาษาอังกฤษ แต่จำเป็นต้องสอนเพราะเป็นครูประจำชั้นโดยได้มีการพูดให้ฟังว่า “พี่ไม่ชอบภาษาอังกฤษเลย ตั้งแต่เด็ก ๆ เพราะครูที่สอนดีมากพี่เลยมีความฝังใจ ไม่ชอบมาตั้งแต่นั้น” “พี่ไม่รู้จะสอนให้เด็กรักภาษาอังกฤษได้อย่างไร พี่กลัวสอนไม่ดี แล้วเด็กเป็นแบบพี่” จากข้อมูลตรงนี้ นึกคิดมากที่ครูที่มีเจตคติที่ไม่ดีต่อภาษาอังกฤษจะมีวิธีการสอนอย่างไรให้เด็กชอบภาษาอังกฤษได้

เมื่อพิจารณาถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ พบว่าอยู่ในระดับพอใช้ถึงระดับควรปรับปรุง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของหน่วยศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร (2540) หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี (2540) และหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพังงา ที่สรุปไว้เหมือนกัน คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษอยู่ในระดับต้องปรับปรุง ซึ่งอาจเนื่องมาจากครูผู้สอนทุกโรงเรียนต่างได้รับการอบรมการสอนภาษาอังกฤษตามหลักสูตรปรับปรุงใหม่ ซึ่งอบรมทางไกลกับทางอำเภอ ซึ่งความรู้ความสามารถนั้น ครูยังไม่แม่นยำในด้านเนื้อหา วิธีสอน ความรู้เกี่ยวกับการศึกษา หลักการสอนภาษาอังกฤษ ตลอดจนการวัดผลประเมินผล (ช่อเพชร เล็งสมวงศ์, 2535) จึงส่งผลให้ผลการเรียนรู้ของนักเรียนยังไม่บรรลุผลเป็นที่น่าพอใจเพราะครูผู้สอนส่วนใหญ่ที่ทำการสอนไม่ได้จบจากสาขาวิชาเอก/โท ภาษาอังกฤษโดยตรง และครูผู้สอนยังขาดแคลนสื่อ ในการจัดการเรียนการสอน มีเพียงเทปเพลงที่ใช้มากที่สุด ด้วยเหตุนี้การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนในการจัดการศึกษา จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาครูผู้สอนเป็นอันดับแรก ให้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการสอนภาษาอังกฤษและสามารถปฏิบัติการสอนได้สอดคล้องกับหลักสูตรกำหนด ควรจะต้องมีการพัฒนาครู ให้มีความรู้ความสามารถหลาย ๆ รูปแบบ เพิ่มมากขึ้น โดยส่งเข้ารับการอบรมเพิ่มขึ้น จัดหาสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนให้มากยิ่งขึ้น ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนได้รับการฝึกทักษะ ฝึกความพร้อมด้านต่างๆ ตามหลักสูตร

อันจะ ส่งผลให้คุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนสูงขึ้นสอดคล้องตามจุดหมายของหลักสูตรต่อไป

ส่วนปัญหาที่พบในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ พบว่ามีปัญหาเรื่องงบประมาณที่โรงเรียนได้รับจำนวนน้อยไม่เพียงพอ อาจจะเนื่องมาจากกระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายให้จัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ให้มากเกือบทุกโรงเรียนจึงนำไปสู่การใช้งบประมาณเป็นจำนวนมาก ในการดำเนินการจึงทำให้แต่ละโรงเรียนได้รับงบประมาณไม่เพียงพอ และปัญหาที่พบมาก เกิดจากตัวครูผู้สอนที่ปฏิบัติการสอนภาษาอังกฤษส่วนใหญ่ไม่ได้จบเอก/โท ภาษาอังกฤษโดยตรง จึงทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่ดีนักเพราะไม่ถนัด รวมถึงสื่อ-อุปกรณ์ต่างๆ ไม่เพียงพออีกด้วย จึงจำเป็นต้องจัดสรรมาให้ครูใช้ประกอบการเรียนการสอนต่อไป ซึ่งผลก็สอดคล้องกับผลการวิจัยของทิพวัลย์ มาแสง (2521) กล่าวว่าปัญหาที่เกิดขึ้นในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษคือ 1) ปัญหาเกี่ยวกับตัวครู 2) ปัญหาเกี่ยวกับตัวนักเรียน 3) ปัญหาเกี่ยวกับตำราเรียน 4) ปัญหาเกี่ยวกับวิธีสอน การบริหารงาน และการขาดความร่วมมือในการสอนแต่ละระดับชั้น และทำนองเดียวกับผลการวิจัยของอัญชลี ดวงกลาง (2536) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมการสอนภาษาอังกฤษของครูที่มีประสบการณ์และภูมิหลังจากการศึกษาต่างกัน พบว่าปัญหาอุปสรรคที่ส่งผลต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษมีดังนี้ ปัญหาจากตัวครู ครูไม่ถนัดการสอนภาษาอังกฤษ ขาดความชำนาญในการออกเสียง ขาดความมั่นใจ ครูมีชั่วโมงสอนมาก มีงานนอกเหนือจากงานสอน ไม่มีเวลาเตรียมการสอนและอุปกรณ์การสอน ปัญหาจากนักเรียน นักเรียนขาดความพร้อม ปัญหาจากหลักสูตร พบว่าเนื้อหามากครูสอนไม่ทัน และยากเกินไปสำหรับเด็ก

ในด้าน กระบวนการจัดการเรียนการสอน ภาษาอังกฤษ พบว่าผู้บริหารจัดครูเข้าสอนตามความรู้ความสามารถของครูผู้สอน และส่งครูเข้ารับการอบรมก่อนสอน ซึ่งน่าจะเกิดประโยชน์มากเพราะครูจะได้ปรับพฤติกรรมการสอนของครู โดยการศึกษาหลักสูตร ศึกษาคู่มือครู เตรียมตัวครูก่อนที่จะทำการสอนเตรียมสื่ออุปกรณ์ให้พร้อม ทั้งนี้เนื่องจากการสอนภาษาอังกฤษเริ่มต้น ให้แก่เด็กเริ่มเรียน ถือเป็นระยะที่มีความสำคัญ ผู้บริหารและครูส่วนมากเห็นด้วยกับการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตั้งแต่ ชั้น ป.1 แสดงถึงความรู้ความเข้าใจในนโยบายของหลักสูตร พ.ศ. 2539 ซึ่งน่าจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ตรงประเด็นของผู้บริหารนี้ ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นสิ่งที่ดีมากที่สุดที่ผู้บริหารสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนของครู ดังที่เห็นได้ชัดเจนในกลุ่มที่สอง

ที่ผ่านเกณฑ์ทั้งสามชั้นว่า ผู้บริหารได้ให้ความสนใจ นำความรู้มาใช้ส่งเสริม สนับสนุนการสอนของครูผู้สอน โดยการแนะนำช่วยเหลือ นิเทศติดตามอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งจะมีผลทำให้คุณภาพการเรียนการสอนของครูผู้สอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น

สำหรับวิธีการจัดการเรียนการสอน พบว่า ส่วนมากใช้เอกสารแนวการสอนการจัดกิจกรรมของกรมวิชาการ ซึ่งผลก็สอดคล้องกับงานวิจัยของ มีชัย พลทองมาก (2541) ที่ว่าครูส่วนมากใช้เอกสารแนวการสอนจัดกิจกรรมของกรมวิชาการ ซึ่งเป็นสิ่งที่ดี เพราะครูมีความมั่นใจในการสอนมากขึ้นรวมถึงการสอนดำเนินไปในแนวเดียวกันและสอดคล้องกับหลักสูตรด้วย เกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผลการดำเนินการจัดการเรียนการสอน พบว่า สื่อ-อุปกรณ์การสอน การสนับสนุนของผู้ปกครอง ความพร้อมของผู้เรียน น่าจะเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องสิ่งเหล่านี้จะมีผลทำให้พฤติกรรมสอนของครูต่างกัน รวมถึงงานวิจัยของอัญชลี ดวงกลาง (2536) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมการสอนภาษาอังกฤษของครูที่มีประสบการณ์และภูมิหลังทางการศึกษาต่างกัน พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลให้การเรียนการสอนภาษาอังกฤษประสบผลสำเร็จคือ 1) ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญกับวิชาภาษาอังกฤษให้เท่าเทียมกับวิชาอื่นๆ 2) ครูผู้สอนต้องมีความรู้ความสามารถในด้านเนื้อหาวิชาภาษาอังกฤษ มีเทคนิคการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 3) มีสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสม 4) นักเรียนมีความพร้อมในด้านสติปัญญา และเห็นความสำคัญของวิชาภาษาอังกฤษ การให้กำลังใจแรงเสริมนักเรียนเสมอให้มีความเป็นกันเองกับนักเรียน ในขณะที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ จะมีผลให้การจัดการเรียนการสอนมีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน นอกจากนี้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูในโรงเรียน เช่น การใช้สื่อ เทปเพลง ซึ่งสอดคล้องกับความรู้สึกรักของนักเรียนที่เห็นว่าครูมีเทปเพลงมาก ทำให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีหรือมีความพึงพอใจในการเรียนภาษาอังกฤษอย่างมากอยากเรียนภาษาอังกฤษ เพราะสนุก ครูใจดี ดังนั้น จึงจัดได้ว่าพฤติกรรมการสอนของครูและจัดกิจกรรมจากการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนจะช่วยให้ นักเรียน มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ ซึ่งสอดคล้องกับ วิลาวรรณ วงศ์ลังกา (2530) ที่กล่าวว่าอุปกรณ์การสอนเป็นปัจจัยหนึ่งซึ่งช่วยให้การสอนของครูภาษาอังกฤษประสบความสำเร็จได้ เพราะอุปกรณ์การสอนช่วยให้นักเรียนมีความสนใจและเข้าใจในบทเรียนยิ่งขึ้น ในทำนองเดียวกัน ประพนธ์ สุรัสวดี (2534) ที่ว่าปัจจัยที่สำคัญอีกประการของการสอนภาษาอังกฤษระดับประถม

ศึกษาคือสื่อการเรียนถ้าไม่มีสื่อการเรียนหรือสื่อไม่ดี การเรียนการสอนก็อาจไม่ประสบความสำเร็จก็ได้

อีกทั้งยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของสิริลักษณ์ เฟื่องกาญจน์ (2531) ที่พบว่าการเรียนโดยมีเกมประกอบจะทำให้เด็กมีผลสัมฤทธิ์ และความคงทนไม่แตกต่างกับการเรียนแบบไม่มีเกมแต่เรียนแบบมีเกมเด็กจะมีเจตคติต่อการเรียนดีกว่าเรียนแบบไม่มีเกม ในประเด็นนี้ผู้วิจัยเห็นด้วย เพราะสื่อ-อุปกรณ์การสอนที่ดี มีสีสันสามารถดึงดูดความสนใจของเด็กให้อยากเรียนรู้ แต่ควรประกอบไปพร้อมกับจิตวิทยาในการสอนของครูด้วย ครูที่มีจิตวิทยาในการสอนเช่น เอาใจใส่นักเรียน ให้ความรัก ไม่ลงโทษรุนแรง ใช้การตักเตือนมากกว่าการตี ให้โอกาสเด็กได้แก้ไข เมื่อเกิดข้อผิดพลาด พุดจาไพละระ มีการเสริมแรงน่าจะเป็นสิ่งที่ดีต่อการเรียนการสอน เมื่อครูสอนดี สื่อ-อุปกรณ์การสอนดี บรรยากาศเพื่อการเรียนรู้ในชั้นเรียนเกิดขึ้นได้ดี ก็ส่งผลถึงคุณภาพที่ดีในการเรียนการสอนต่อไป

ในด้านความพร้อมของตัวผู้เรียนนั้น พบว่า เด็กบางกลุ่มยังไม่พร้อมจะเรียนภาษาที่ 2 ซึ่งในกลุ่มนี้เป็นเด็กชาวเขา ซึ่งสอดคล้องกับปัญหาที่พวงเพ็ญ อินทรประวัตติ (2520) ได้เสนอไว้ในปัญหาด้านตัวนักเรียนและสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัว นักเรียนไทยมีโอกาสฝึกพูดภาษาอังกฤษเฉพาะเพียงในช่วงโม่งเรียนเท่านั้น เมื่อนักเรียนออกจากห้องก็พูดภาษาไทยไม่ก็พูดภาษาถิ่นตลอด จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้เด็กไทยไม่สามารถพูดภาษาอังกฤษได้ถึงแม้จบมหาวิทยาลัยก็ตาม ในส่วนของประเด็นนี้ ผู้วิจัยคิดว่าเป็นปัญหาจริง ๆ เพราะภาษาแรกของเด็กเป็นภาษาถิ่นที่พ่อแม่พูดกัน ภาษาที่สองคือภาษาไทยที่พูดสื่อสารกันที่โรงเรียน การเรียนภาษาต่างประเทศ ภาษาอังกฤษจึงเป็นภาษาที่สามของเขา เป็นสิ่งที่ยากสำหรับเด็กเมื่อเปรียบเทียบกับเด็กที่พูดภาษาไทยเป็นภาษาแรกและภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง ดังนั้นครูจึงควรจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง พยายามกระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้ภาษา ไม่ควรยึดมั่นอยู่กับวิธีสอนวิธีใดวิธีหนึ่ง แต่ควรสอนหลาย ๆ แบบรวมกัน ครูควรลดบทบาทลง ให้นักเรียนมีบทบาทมากขึ้น ดังที่ดวงเดือน แสงชัย (2533, 7 - 8) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับแนวการสอนภาษาอังกฤษว่าควรเป็นแนวการสอนแบบสื่อความหมาย (communicative approach) คือเน้นให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาในการสื่อสารได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม ไม่เน้นมากในไวยากรณ์ นอกจากนี้ยังเน้นให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางเปิดโอกาสให้นักเรียนพูดมาก ๆ เช่น ครูพูด 20% นักเรียนพูด 80 % เป็นต้น ในการฝึกกิจกรรมก็ให้

นักเรียนฝึกกันเอง ครูคอยดูแลอยู่ห่าง ๆ กิจกรรมนี้น่าจะเกิดผลดีเพราะช่วยให้เด็กไม่เกรงหรืออาย กล้าพูดกล้าแสดงออกมากขึ้นเพราะเป็นการฝึกกับเพื่อนครูควรคอยให้กำลังใจ เช่นชมเชยเมื่อเด็กพูดได้ ไม่ควรดุตำหนิหรือขัดขวางเมื่อเด็กกำลังพูด แต่อย่างไรก็ตามการสอนทุกแบบผู้วิจัยเห็นว่าครูเป็นผู้ที่ล้ำค่าที่สุด ครูจึงควรมีความพร้อมในด้านต่าง ๆ มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอน รู้หลักจิตวิทยา รู้จักถอยเนื้อหาที่ยาก ๆ ให้ง่ายขึ้น

ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรช่วยกันดำเนินการแก้ไขจัดให้การเรียนการสอนภาษาอังกฤษมีประสิทธิภาพ บรรลุผลตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการต่อไป

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

จากการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผลการดำเนินการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอที่จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ดังนี้

1. โรงเรียนควรได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้อ/จัดหาสื่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษอย่างเพียงพอกับความต้องการที่จำเป็น
2. ควรมีการพัฒนาผู้บริหารและครูผู้สอนภาษาอังกฤษทุกคนให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรภาษาอังกฤษพุทธศักราช 2539 และการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ รวมทั้งจัดให้มีการสัมมนา เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน
3. ผู้บริหารโรงเรียนควรให้การสนับสนุน ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอน โดยการให้การช่วยเหลือ แนะนำ นิเทศ ติดตามอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดความมั่นใจในการจัดการเรียนการสอน จะเป็นผลดีให้นักเรียนเรียนรู้ได้ดีขึ้นสมกับเจตนารมณ์ของหลักสูตร
4. ทางอำเภอและจังหวัดควรดำเนินการนิเทศติดตามอย่างสม่ำเสมอและจริงจังด้วย รวมทั้งจัดทำสื่อนิเทศต่างๆ เพื่อให้โรงเรียนได้ใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่
5. หน่วยงานระดับเหนือขึ้นไปจากโรงเรียนควรจัดอบรมแบบเข้มเกี่ยวกับเทคนิควิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน การใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอนรวมถึงการวัดผลและประเมินผลให้ครูผู้สอนภาษาอังกฤษให้มีความพร้อมในทุกด้าน

6. ครูผู้สอนควรศึกษาหาความรู้เพิ่มในทักษะภาษาอังกฤษ เพื่อเป็นการปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ
7. ครูผู้สอนควรรวมตัวกันจัดตั้งเป็นกลุ่ม เป็นชมรมหรือสมาคม เพื่อให้การช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการปรับปรุง และพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่หลักสูตรกำหนดไว้
8. ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครอง/ชุมชน เห็นความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษและหาทางช่วยเหลือนักเรียนที่เป็นบุตร/หลานของตนเอง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

1. ควรทำการศึกษาความสัมพันธ์ของภาษาถิ่น ภาษาแม่ กับการเรียนภาษาที่สองของเด็กประถมศึกษา
2. ควรศึกษาเชิงหาสาเหตุลักษณะนี้กับกลุ่มอำเภอ จังหวัดอื่นๆ
3. ควรมีการศึกษาแนวประเมิน/ติดตามผลการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตั้งแต่ระดับ ป.1 ถึง ป.6